

Gör facket oss starka?

Anarchist Communist Federation

2004

Innehåll

En kritisk analys av syndikalismen – Del 1	3
Teori och praktik	3
Ursprung	3
Politiska minoriteter	4
Anarko- och revolutionär syndikalism	4
Den Mexikanska revolutionen - Casa del Obrero Mundial	5
Bolsjeviseringen och ”masssyndikalismens död”	6
Arbetarråden	6
En kritisk analys av syndikalismen – Del 2	8
Den spanska revolutionen	8
Anarkisternas misslyckande	8
FAI	9
Andra världskriget och därefter	9
Syndikalismen idag	9
En kritisk analys av syndikalismen – Del 3	11
Arbetarklassens självorganisering och permanenta ekonomiska organisationer	11
Degenerering	12
Revolutionärernas roll	13
Spontanism	13
Slutsats	13

En kritisk analys av syndikalismen – Del 1

ACF⁽¹⁾ har aldrig, vad våra kritiker än påstår, gjort vår kritik av syndikalism, inklusive anarko-varianten, till det som karaktäriserar vår politik. I en världsomspännande "fackföreningsrörelse" som är dominerad av socialdemokratiska idéer och praktik och helt igenom integrerad i kapitalismen så har vår attackfokus inte varit på den relativt lilla syndikalistiska och "alternativa" fackföreningsstrukturen som existerar. Istället har våra argument varit emot kamp inom facket [trade-unionism], och för arbetarklassens självständiga och självorganiserade kamp.

Dock är anarkosyndikalism den största tendensen inom klasskampsanarkismen och är, trots diverse splittringar och fejder inom dess internationella organisationer, på uppgång igen. Därför tycker vi att det nu passar alldeles utmärkt att presentera en kritisk analys av syndikalismens teori och praktik.

Teori och praktik

Stället för att separera teori och praktik så ska vi här försöka visa hur olika syndikaliströrelsers beteende har byggts på deras teoretiska fundament och de politiska influenserna som de har handlat efter. Syndikalism har blivit anklagad för att vara "opolitisk" och, visst, en viss anti-politik har ofta varit centrala delar av syndikalistiska organisationer. Detta är bara halva sanningen dock, och missar att betänka det faktum att syndikalism har kommit att influerats av många olika politiska inriktningar, inte minst anarkism, men, inte att förglömma, också tex reformistisk socialism (speciellt i Franska CGT), nationalism (främst i Italienska UIL) och t.o.m. monarkism (monarko-syndikalism i Frankrike i början av seklet)!

Ursprung

Först och främst måste vi titta på syndikalismens ursprung. "Syndikalism" är ett franskt ord som betyder "facklig kamp" [unionism], helt enkelt. Det var masssyndikatet (eller fackföreningen) Confederation Generale du Travail (CGT), grundat 1895, som gav ordet "syndikalism" den mening den har idag. CGT var militant, decentraliserad, inledningsvis skeptisk till deltagande i parlamentet och ansåg att arbetsplatskampen var det viktigaste i klasskampen. När sådan taktik spred sig och började utvecklas i andra länder så använde sig militanta fackliga aktivister medvetet av termen "syndikalism" för att skilja sig från de öppet reformistiska, socialdemokratiska fackföreningarna. Under årtiondet före Första Världskriget började de syndikalistiska fackföreningarna bli en betydelsefull faktor, både som en reflektion av den pågående klasskampen och som ett resultat av en liten, medveten, politisk minoritets insats som var kritisk till "socialistisk" parlamentarism. Den tidiga syndikaliströrelsen var långt ifrån homogen, varken politiskt eller organisationsmässigt. I många länder utvecklades den syndikalistiska rörelsen som ett avsiktligt försök till att organisera de arbetare som hade varit ignorerade av de etablerade, socialdemokratiska fackföreningarna. Det rörde sig särskilt om den oskolade och immigrerade delen av arbetskraften (Industrial Workers of the World's erfarenhet är ett bra exempel på detta). I andra länder var dock de syndikalistiska facken organiserade hos den mycket skolade hantverks- och handelsbaserade arbetskraften (till exempel CGT i Frankrike).

⁽¹⁾ F.d. Anarchist Communist Federation, numera Anarchist Federation.

Politiska minoriteter

Bland de politiska minoriteter som attraherades till den syndikalistiska metoden var många anarkister. Ja, anarkister var faktiskt bland de första syndikalistorganisationerna i många länder, främst i Frankrike, Spanien och Argentina. Syndikaliströrelsen attraherade verkligen många anarkister som, efter att ha sett sitt inflytande minska perioden efter "handlingens propaganda" (under 1890-talet), såg ett naturligt hem för sin politik i syndikalismens militans och misstänksamhet mot parlamentaristiska metoder. I vissa länder leddes de syndikalistiska fackföreningarna av ideologiska anarkister och överallt anslöt sig militanta anarkister till syndikalistiska organisationer. Vissa anarkister var dock obekväma med att anarkismen helt identifierades med facklig kamp. Andra ifrågasatte över huvud taget de syndikalistiska metoderna i sig själva. I Spanien, där anarkismen blev nära sammanbunden med den syndikalistiska Confederacion Nacional de Trabajo (CNT), uppbyggdes ofta vild polemik genom hela 1890-talet och 1910-talet mellan de anarkister, som de anarkistiska kommunisterna runt *Tierra y Libertad* journal, som tyckte att de syndikalistiska metoderna var inneboende reformistiska och ett steg bakåt, och de anarkister som trodde att de syndikalistiska metoderna kunde erbjuda anarkismen ett verktyg att nå massorna.

En av de klaraste kritikerna av att syndikalismen identifierades med anarkismen var den italienska anarkisten Errico Malatesta. 1907; när syndikalismen drog allt större antal arbetare, även anarkistiska arbetare, till sina led, argumenterade Malatesta att "syndikalism, i motsats till vad dess största anhängare säger, innehåller, i själva naturen av dess konstitution, alla element av den degenerering som har korrumpert arbetarrörelsen i det förflutna. Faktum är att varje rörelse som anser att man ska försvara arbetarnas rättigheter just nu, måste anpassa sig till dom nu varande förhållandena som råder" (*Les Temps Nouveaux*, 1907).

Andra anarkister hade också starka reservationer angående de syndikalistiska metoderna. Den franska anarkisten och metallarbetaren Benoit Liothier uttryckte den rädsla som många kände angående att syndikalismen skulle syssla för mycket med "ekonomism", och därmed reformism. "Syndikalism kan inte vara revolutionär om den inte också är politisk... vare sig vi vill det eller inte så är den ekonomiska kampen knuten till den politiska kampen." (*Archives Departmentales de la Loire*, 1914). Som många anarkister i hans generation gick han senare dock med i CGT.

Att anarkister identifierade sig med syndikalismen och ofta dessutom var de mest framstående militanterna i syndikalistiska organisationer är inte så förvånande. Den nyttillkomna syndikalismen verkade erbjuda en taktik som kunde relatera frihetliga, direkt aktion-orienterade idéer, till den alldagliga kampen för arbetarna. De anarkistiska arbetarna ville vara där konflikten med bossarna (och därmed, staten) var som mest akut, och för anarkister att ha förkastat syndikalism vid denna historiska tidpunkt skulle utan tvekan ha inneburit att de marginaliserades ännu mer. För många anarkister blev lösningen till de problem som fanns i syndikalismen att uppmäna till mer anti-politik och militans. Detta betydde ett fullständigt engagemang i facklig kamp, och därmed föddes anarko-syndikalism. Många av dessa människor var avvisande mot idén om att skapa separata anarkistorganisationer och såg i fackföreningen det medel och mål som kunde nå den anarkistiska revolutionen.

Mot denna "sammansmältning" argumenterade vissa anarkister för behållningen av separata anarkistorganisationer som skulle vara aktiva både innanför och utanför fackföreningarna. Malatesta, bland andra, förespråkade en sådan taktik, och det gjorde också anarkisterna som blev kända som "plattformister" under 1920-talet.

En rädsla, som var välgrundad, var att anarkosyndikalismen skulle domineras av den syndikalistiska biten av ekvationen på bekostnad av ett klart revolutionärt perspektiv, som relaterade till alla aspekter av arbetarklassens liv, inte bara i fabriken eller verkstaden.

Anarko- och revolutionär syndikalism

Relationen mellan anarkosyndikalister och "revolutionära" syndikalister varierade från land till land. Många "revolutionära" syndikalister förkastade t.o.m. anarkisternas "anti-politiska" politik och såg i syndikalismen formen och innehållet i revolutionen. De skapade en syndikalistisk ideologi vars huvudtes var att fackföreningen organiserade en Generalstrejk som skulle ledsaga till det nya samhället. För vissa syndikalister fick General-

strejken nästan en mytisk betydelse och ersatte idén om en våldsam revolution, som ansågs realistisk. De "revolutionära" syndikalistiska ideologerna ersatte partiet med fackföreningen och identifierade den med klassen som helhet. Eftersom de "revolutionära" syndikalisterna önskade organisera alla arbetare oavsett vad deras politiska eller religiösa tro var, så ledde det till att de försökte marginalisera anarkosyndikalismen i syfte att kunna locka till sig arbetare som faktiskt fortfarande var bundna till socialdemokraterna.

Medan denna "anti-politikism" fick många "revolutionära" syndikalister att deklarerat sig som motståndare till staten, så stoppade det inte andra från att bilda allianser med "revolutionära" partier och politiker. Bara för att politik var ovälkommet inne i syndikalistiska organisationer, så betydde inte det att de inte var inblandade i politik.

Att italienska "revolutionära" syndikalister flörtade med extrem nationalism från 1914 och framåt, och krävde att Italien skulle gå med i det imperialistiska blodbadet (ett krav som helt motsattes, till deras stora förtjänst, av anarkosyndikalisterna i *Sindicale Italiana*), är nog det mest grafiska exemplet av syndikalistiska politiska allianser. Det fanns många andra exempel också.

I Norge var förkrigstidens "revolutionära" syndikalistiska "fagopposition" (fackopposition), t.e.x., nära förbundet med vänstern i socialdemokratiet, medan *Industrial Worker of the World's* (den Nordamerikanska varianten av syndikalisterna) första 3 år som organisation (1905-1908) plågades av inre splittringar och öppen politisk strid mellan "Socialist party of America" och "Socialist Labour Party". På Irland leddes det syndikalistiska facket "Irish Transport and General Workers Union" av människor som hade varit, och fortfarande var, medlemmar i socialistpartier, och irländsk syndikalism uppvisade, trots dess militans, sällan den motsättning mot staten och anti-partiuppfattning som andra syndikalistströrelser gjorde.

Många gånger verkar det som om de "revolutionära" syndikalisterna bara var otåliga med den gamla, ruttna versionen av socialism som fanns i Andra Internationalet och som dominerade vänstern, och inte emot "revolutionära" partier per se. De massavhopp av "revolutionära" syndikalister till Bolsjevismen i perioden som följde den Ryska Revolutionen vittnar om det. Samarbete med borgarna var dock inte begränsat till den normalt opolitiska "revolutionära" delen av syndikalismen. Ett intressant exempel av anarkosyndikalister som hamnade på fel sida av klasskampbarriären, 20 år före CNT:s ökända inblanding i den spanska regeringen, är det Mexikanska experimentet.

Den Mexikanska revolutionen - Casa del Obrero Mundial

Under de första 20 åren av 1900-talet var Mexiko uppslukat av revolutionära uppror. Olika kapitalistiska fraktioner av "konstitutionalister" (dvs liberala demokrater) ville ta över makten och försökte störta general Porfirio Diaz' diktatur. Under tiden försökte de landlösa böndernas rörelse som leddes av Emiliano Zapata och det framväxande stadsproletariatet att försvara sina intressen, trots kaoset. Bönderna startade gerillakrig mot de olika "revolutionära" regeringarna med målet att ta tillbaka och försvara ursprungsbefolkningens land mot landägarna. Under åren 1906 till 1915 spelade Partido Liberal Mexicano (PLM) en ledande roll i att försöka förena böndernas och proletariatets revolt. Från att börjat från en avancerad vänsterliberaldemokratisk position, så utvecklade sig PLM, under inflytande från Magonbröderna, till en anarkistisk kommunistisk organisation med sina egna gerillaförband som bland annat deltog i exproprieringen av land i Baja i de kaliforniska regionerna och ledde strejker i Veracruz. PLM. begärde "Tierra y Libertad" (Land och Frihet), omedelbar expropriering av landägarna och bossarna och avskaffandet av staten.

1912 bildades den anarkosyndikalistiska organisationen Casa del Obrero Mundial (Världsarbetarens hus), och den attraherade snabbt stadsproletariatet i Mexiko City till sina led. Likväl, inom 3 år, organiserade anarkosyndikalisterna Röda Bataljoner att slåss för att försvara den Mexikanska staten! Fastän Casa uppstod med en typisk anti-politik och en önskan att koncentrera sig på den ekonomiska kampen så ledde ett flertal faktorer till att de gav sitt stöd till en av de borgerliga fraktionerna, nämligen de konstitutionella krafterna bakom Venustiano Carranza, emot bönderna och deras allierade, P.L.M. Först och främst beror det på att anarkosyndikalisterna såg det industriella proletariatet som revolutionens organiserade avantgarde, även fast den bestod av en minoritet av den arbetande befolkningen i Mexiko. Detta avantgarde, argumenterade de, måste utvecklas

och expandera så fort som möjligt och anarkosyndikalisterna sökte vad de hoppades skulle vara de bästa villkoren för detta. För det andra ansåg anarkosyndikalisterna att bönderna i grund och botten var en reaktionär rörelse som var inställda på att vrida tillbaka klockan, och som förkastade alla "framsteg" inom teknologin och förståelse som kapitalismen hade frambringat. De pekade på Zapatisternas "religiositet" och allmänna bakåtskrivande som bevis på att de var ett hot mot den mer "avancerade" delen av arbetarklassen. Till sist, och den viktigaste anledningen, var att anarkosyndikalisterna ansåg att den progressiva, demokratiska, borgerliga staten, som erbjöd Casa frihet att organisera sig (faktum är att de uppmuntrade Casa att organisera sig!), skulle försvaras mot all "reaktion", vare sig det kom från bönder eller anti-konstitutionister.

Efter det att de anarkosyndikalistiska "Röda Bataljonerna" hade spelat ut sin roll som "räddare" av den Mexikanska staten, så hände det ofrånkomliga. Våren 1916 gav konstitutionistregeringen sig på Casa, upplöste de "Röda Bataljonerna" och tvingade deras syndikat att stänga ner som följd av den sista av två generalstrejker det året. Anarkosyndikalisternas misslyckande med att inse statens klassnatur, trots all deras uttalade motsättning till staten, hade lett dem till att välja sida emot vad som var genuint revolutionära rörelser.

Bolsjeviseringen och "massyndikalismens död"

Utan tvekan var syndikalismens höjdpunkt perioden mellan (på ett ungefär) 1895 och 1914. Vid denna period så var syndikalismen den enda gren inom arbetarrörelsen som, på ett internationellt plan, kunde erbjuda ett alternativ till konventionell socialdemokrati. Det går dock naturligtvis att argumentera för att mycket av syndikalismen faktiskt var detsamma som socialdemokrati, om inte till formen, så i alla fall till innehållet.

Detta är emellertid, i motsats till vad leninisterna gör gällande, långt ifrån slutet på historien, och den revolutionära våg som blossade upp över hela världen som följd av Ryska Revolutionen 1917 såg också en återfödelse av syndikalismen efter Första Världskriget. Men nu hade syndikalismen två nya rivaler; Bolsjevismen och rådkommunismen eller vänsterkommunismen.

Bolsjevismens triumf i Ryssland sände chockvågor genom hela arbetarrörelsen. Överallt utvecklades socialdemokratiska partier till vad som senare skulle bli bolsjevikfraktioner. Dessa fraktioner splittrades förr eller senare från de gamla partierna och bildade kommunistpartier organiserade enligt den ryska modellen. Många av de första kommunistpartierna uppstod dock från syndikalist-, anarkosyndikalist- och anarkiströrelserna. CGT i Frankrike utvecklade en kraftfull kommunist-syndikalistisk fraktion; IWW i USA var förstörd av inre strider mellan hårdkokta industrifackmän och bolsjeviker; många av de mest framstående brittiska förkrigssyndikalisterna, såsom Tom Mann, drogs snabbt mot det blivande Kommunistpartiet o.s.v. Imponerade av bolsjevismens dynamik och skenbara brytning med socialdemokratien, utgjorde före detta syndikalister de tidiga gräsrotterna till kommunistpartier överallt. Bland många anarkister besatt bolsjevismen en magnetliknande egenskap, inte minst för att det var associerat med sovjeterna, det rådssystem som såg ut att kunna erbjuda ett alternativ till statsorganisationen.

Arbetarråden

När nyheten nådde ut att allt inte direkt var perfekt i socialismens faderland och att bolsjevismen både försökte skapa en Tredje International av politiska partier och en "röd" fackföreningsinternational som de kontrollerade, så började allt mer kritiska röster uppstå. Många av de tidigaste Moskvakritikerna var dock inte syndikalister, utan marxister som tidigare hade varit delaktiga i socialistiska politiska partier. Dessa militanter började ifrågasätta den fackliga och parlamentariska linje som Bolsjevikerna och dess mest framstående personligheter förde. Grupper såsom Workers Socialist Federation i Storbritannien, Kommunistiska Arbetarpartiet i Tyskland och andra liknande "vänsterkommunistiska" (i bemärkelsen att de är "vänster" om den Tredje Internationalen) såg i experimentet med de revolutionära arbetarråden (eller sovjeterna) i Ryssland 1917 och Tyskland 1919 den form, så som de såg det, som den nya kampen skulle ta. Efter att ha kommit ut emot Bolsjevikerna och försökt skapa en egen International 1921 (den originella Fjärde Internationalen!) så blev denna förgrening

känd som råds kommunism. Den enda gången en råds kommunistisk organisation kom nära något som skulle kunna kallas en massrörelse var i Tyskland, men de fanns också i länder som Holland, Frankrike, Belgien och Storbritannien.

Under tiden började den internationella syndikaliströrelsen att omorganisera sig i och med skapandet av I.W.A (International Working Men's Association). 1922 kunde syndikaliströrelsen fortfarande göra anspråk på stora fackföreningar som Unione Sindicale Italiana (500 000 medlemmar), Confederacao Geral do Trabalho i Portugal (150 000) och Freie Arbeiter Union i Tyskland (120 000). De fick sällskap av Spanska Conferacion Nacional de Trabajo (CNT) 1923. Vid 1923 hade den leninist/stalinistiska istiden börjat och mellan den tiden och uppkomsten av fascismen, så stod syndikalismen inför en, minst sagt, svår period. Inom 10 år var CNT den enda syndikalistiska massrörelse som fanns kvar. Alla andra var nu reducerade till grupper av militanter som var utspridda i exil eller levde i halvt underjordiskt tillstånd. Vid 1936 fanns bara små propagandagrupper kvar i olika länder, några minoritetsfackföreningar och den 2 miljoner medlemmar starka CNT som snart skulle spela en historisk roll i det spanska inbördeskriget och revolutionen.

En kritisk analys av syndikalismen – Del 2

Vid 1936 fann både de anarkistiska och syndikalistiska rörelserna sig själva, om inte i antingen exil eller under jorden, så i alla fall som minoritetsorganisationer. Som offer för angreppet både från den kapitalistiska staten och Bolsjevismen, hade Industrial Workers of the World reducerats till en skugga av sin tidigare styrka; International Working Men's Association's största medlemsorganisationer, med undantag för det spanska CNT, effektivt blivit krossat av fascismen, marginaliserat eller reträtterat till öppen reformism (som t ex Sveriges Arbetares Centralorganisation).

De direkt anarkistiska organisationerna som fortfarande var verksamma fann sina röster mer och mer dränkta av stalinismens tomma slagord och deras marginalisering reflekterade det allmänna politiska nederlag som arbetarklassen led under mellankrigstiden. Så när det Spanska Inbördeskriget och Revolutionen bröt ut i juli 1936 riktades de frihetliga revolutionärernas hopp till Spanien och den spanska arbetarklassens agerande.

Den spanska revolutionen

Situationen i Spanien var unik i det att den organiserade stalinismen var marginell och inte speciellt inflytelserik bland arbetarklassen fram till 1936. Snarare så utgjorde anarkister och anarkosyndikalister det enda trovärdiga alternativet till socialdemokraterna i Partido Socialista Obrero (PSO). PSO kunde kombinera revolutionär retorik med helt reformistisk och konstitutionalistisk praktik och uppdelningen i den spanska arbetarklassens politik kan i stort sett dras mellan revolutionär frihetlighet (anarkisterna och CNT) och reformistisk auktoritetsstyre (PSO och Union General de Trabajadores). När den reaktionära militären, ledd av General Franco, reste sig mot den borgerliga republiken den 19 Juli 1936, svarade regeringen med inaktivitet medan arbetarna i CNT var bland de första att ta till väpnat motstånd.

I många viktiga centrum och på landsbygden där kuppörsöket besegrats eller militären förblivit lojal mot Republiken, höll den frihetliga arbetarrörelsen, vilken nästan överallt hade tagit de viktigaste initiativen, ställningarna. Upprymda av potentialen för frigörelse började CNT:s medlemsskara och andra gräsrotter att praktisera en form av kollektivisering av fabrikerna och jorden som, med tanke på omständigheterna aldrig kunde uppnå en frihetlig kommunism, men som uppvisade arbetarklassens kreativa och organisatoriska potential.

Hursomhelst, vid årets slut hade representanter för CNT tagit plats i den republikanska regeringen och effektivt gjort slut på klasskriget till förmån för "antifascistisk enhet" i syfte att vinna kriget.

Det tidigare minimala Spanska Kommunistpartiet hade blivit en betydande parlamentarisk aktör, kollektiven och arbetarmiliserna attackerades och revolutionen tycktes strypas vid födseln. Svaret från de som önskade fortsätta revolutionen var majdagarna i Barcelona 1937, som självt var resultatet av en annan provokation, denna gång från stalinisterna, mot CNT-arbetare vid telefonstationen. Arbetare slogs återigen för kontroll över gatorna bara att denna gången finna sig underminerade av ledningen inom CNT.

Anarkisternas misslyckande

CNT:s beslut att gå in i regeringen, att förråda revolutionen, slängs ofta i ansiktet på anarkister av leninister (som själva inte skulle tveka att gå in i en regering vid tillfälle). Ofta tas detta upp som bevis för "anarkismens död" som revolutionär teori/rörelse. Givetvis betecknar den spanska erfarenheten slutet för en viss typ av anarkism. Men det är i det här fallet knappast CNT som i första hand ska beskylldas för klassamarbete och föräderi. Dock, trots fackets långvariga förhållande till anarkismen, fortsatte det att vara ett fack vars struktur hade utvecklat en egen autonomi och en byråkrati som levde ett eget liv oavsett dess demokratiska natur.

Fackens mottaglighet för reformism och inkorporering hade visat sig under 20-talet när en tendens växte fram inom facket som motsatte sig anarkismens influens. 1931 resulterade detta i en splittring som skapade moderata anarkosyndikalistiska "oppositionsfack". Slutligen formade dessa "moderata element" ett parlamentariskt och reformistisk syndikalistiskt parti.

FAI

Delvis i opposition till denna tendens, och tidigare försök på 20-talet av leninister att "bolsjevisera" facket, grundade spanska anarkister en specifik anarkistisk organisation, Federacion Anarquista Iberica, 1927. FAI skulle framför allt arbeta inom CNT, för att förstärka dess frihetliga inriktning, men existerade som en egen organisation, med egen press och organisatorisk kultur. FAI såg CNT som det främsta medlet för den frihetligt kommunistiska revolutionen och FAI-ister var vanligtvis de mest ivriga och passionerade CNT-militanterna. Vid 1936 var CNT och FAI, tillsammans med Frihetlig Ungdom, de utgörande delarna av vad som kollektivt kallades den frihetliga rörelsen. Den överväldigande majoriteten inom FAI försvarade CNT:s ingång i regeringen, och den "anarkistiska" försvarsministern Garcia Oliver ansågs själv vara en i synnerhet hårdnackad FAI-ist. Förhållandevis få anarkister förkastade sådant samarbete och ännu färre föreslog ett alternativ. Den mest konsekventa av dessa var en grupp som var känd under namnet Durruttis Vänner, militanter inom både CNT och FAI, som insåg att "anarkisters" deltagande i regeringen var ett oförsvarbart misstag och att revolutionen faktiskt effektivt avbröts av de krafter som många trodde skulle leda den. Med deras ord: "Demokrati besegrade det Spanska Folket, inte Fascism". (se Stormy Petrels pamflett Towards a Fresh Revolution för vidare läsning av och om Durruttis Vänner). Vi kan dra slutsatsen, tillsammans med Durruttis Vänner, att apolitisk anarkism misslyckades i Spanien, alltså tron att staten och politisk makt kan ignoreras eller kringgås istället för att krossas och ersättas med arbetarklassens makt.

Andra världskriget och därefter

Den Spanska revolutionens och CNT:s nederlag under Franko-diktaturen följdes tätt av andra världskriget och en tillfällig nergång av anarko- och revolutionär syndikalism. Nederlagets djup som kändes av frihetliga revolutionärer under denna period var nästan ofattbar. Det fick några ledande anarkosyndikalister som Rudolf Rocker att stödja de allierade mot Nazityskland, medan många spanska anarkister i exil faktiskt stred för de allierades arméer i det, något naiva, hoppet om att ett nederlag för Italien och Tyskland skulle leda till det "fascistiska" Spaniens "befrielse". Andra anarkosyndikalister bedrev en oförskräckt gerillakampanj mot Franko-regimen, och många betalade med sina liv. Men efter kriget var den syndikalistiska rörelsen mer marginaliserad än någonsin. Ett socialdemokratiskt konsensus tog form i västvärlden och Kalla kriget var vid sin höjdpunkt. Syndikalistiska och anarkistiska grupper förblev mycket små genom 50-talet och in i 60-talet, det var mest "väktare av den rätta tron" med tillfälliga kontakter med klasskampen. Saker började ändra på sig med klasskampens uppsving i Europa mot slutet av 60-talet, speciellt med händelserna i Frankrike 1968 och senare i Italien. Sakta började syndikalistiska organisationer dyka upp allt eftersom arbetare började visa intresse för alternativ till stalinism och socialdemokrati. Franko's död 1976 och Spaniens "demokrativering" ökade tillväxten av det tidigare illegala CNT. USI satte igång igen i Italien och mot slutet av 70-talet var I.W.A. återigen en fungerande International, dock främst bestående av propagandagrupper.

Syndikalismen idag

Med Sovjetunionens och så kallade "socialistiska" länders kollaps och den organiserade stalinismens dödskris har anarkistiska idéer och former av organisering vuxit, inte minst i östeuropa där anarkisterna oftast är den enda "vänsterströmning" av betydande storlek. I Afrika, mellanöstern och den indiska subkontinenten, om-

råden där det tidigare inte funnits mycket frihetlig tradition, tar anarkistiska och anarkosyndikalistiska rörelser form.

Den revolutionära och anarkosyndikalistiska strömningen har haft en hastig tillväxt och till och med Industrial Workers of the World växer (blygsamt) åter igen. Den här utvecklingen är givetvis välkommen då det reflekterar ett återuppvaknande av revolutionär potential bland arbetarklassen, men det är inte helt problemfritt. Frågan vi måste ställa oss är: "Är den syndikalistiska metoden vägen framåt?" Bland anarkister som har anammat syndikalism finns det kritiska röster och några känner ett behov av att utveckla nya sätt att organisera och tänka. Några har insett behovet av att anknyta till andra arbetarrörelser bortom de nuvarande strukturerna, till exempel USI:s aktiviteter i COBAS (baskommitéer) i Italien. Några har sett ett behov av att "tillämpa" syndikalism till samhälls- och intresseorganisationer. Andra har dock tenderat att försvara en väldigt traditionell och arbetarromantisk vision om att "bygga det (anarko)syndikalistiska facket" som svaret på allt och förkastar kritik av syndikalistiska metoder som "marxistiska" eller anti-organisatoriska.

En kritisk analys av syndikalismen – Del 3

Den anarkistiska kritiken av syndikalismen, som inleddes av Malatesta, har inte nödvändigtvis grundat sig i några anti-organisatoriska tendenser eller "marxistiska" sympatier. I Europa började militanterna i Dielo Trouda-gruppen, en rysk anarkistisk exilorganisation, att ifrågasätta anarkismens dragning till syndikalismen, och den attityd gentemot syndikalism som den frihetliga rörelsen hade haft fram tills dess. De frihetliga kommunisternas organisationsplattform (1926) beskriver "revolutionär syndikalism" som "enbart en av formerna för revolutionär klasskamp" som i sig själv inte innehåller någon "bestämmande teori." De hävdade att anarkosyndikalismen hade misslyckats med att "anarkofiera" fackföreningarna, och att det krävdes en specifik anarkistisk organisation för att lyckas med det. De hävdade vidare att en sådan specifik anarkistisk organisation borde försöka "utöva teoretiskt inflytande på alla fackföreningar" för att "...om fackföreningarna inte kan stödja sig på anarkistisk teori den dagen då detta krävs så kommer de, oavsett vi gillar det eller inte, att vända sig till ett statspolitiskt partis ideologi." Riktigheten i det senare påståendet bevisas till stor del om man tittar på utvecklingen hos fackföreningar som CGT i Frankrike, eller på strömmen av syndikalistiska militanter som emigrerar till bolsjevikpartier.

Å andra sidan hade Plattformen inte så mycket att säga om syndikalismens funktion, eller om fackföreningarnas funktion för den delen. Erfarenheterna från rådsrörelsen i Tyskland och de olika teorierna som uppkom ur den verkar ha passerat dem helt förbi.

Vid samma tid så hävdade den japanske anarko-kommunistiska teoretikern Hatta Shuzo att syndikalismen riskerade att återskapa hierarkiska sociala relationer då dess struktur var en spegelbild av den industrialiserade kapitalismen, i synnerhet på grund av en fortsatt arbetsdelning.

Han hävdade att eftersom syndikalisterna krävde att gruvorna kontrollerades av gruvarbetarna, stålverken av stålarbetarna osv så skulle denna uppdelning kunna leda till att staten återskapades som skiljedomare i intressekonflikter där emellan. Som han själv uttryckte det: "I ett samhälle som grundar sig på arbetsdelning så kommer de som är verksamma inom den livsnödvändiga produktionen (då den utgör grunden för produktionen) att ha en större makt över koordineringsmaskineriet än de som är verksamma inom andra delar av produktionen. Det skulle därför finnas ett verkligt hot att detta skulle utvecklas till klasser." (Collected Works: Anarchist Communism, Tokyo 1983)

De anarkistiska kommunisterna i Japan förespråkade i regel ett återvändande till landsbygden efter en framgångsrik revolution, där industriarbetarna skulle ta med sig sin kunskap och teknologi hem till byarna. I ett samhälle som fortfarande till stor del var jordbruksbaserat, i en historisk situation där fabriksarbetarna i allmänhet fortfarande var knutna till landsbygden via familjeband, så fanns det kanske en viss grund för denna ståndpunkt. Beakta det, primitivister.

Arbetarklassens självorganisering och permanenta ekonomiska organisationer

De flesta (men tyvärr långt ifrån alla) anarkosyndikalister är helt överens med ACF om att de existerande fackföreningarna inte utgör motorn i någon social revolution. Vissa håller kanske även med om att permanenta ekonomiska organisationer (alltså fackföreningar), p.g.a. sin medlande och representerande roll, har en tendens att bli integrerade delar av utsugningsapparaten och att utveckla byråkratiska strukturer och tillvägagångssätt. Men, skulle de hävda, eftersom det anarkosyndikalistiska facket på samma gång både är en ekonomisk och en "ideologisk" organisation, så kan det förvara sig mot byråkratiseringen och tendensen att bli en integrerad del

av systemet. De "medvetna" anarkisterna inom de anarkosyndikalistiska facken ses som en säkerhetsgaranti mot "sell-outs" och svek, och de ickehierarkiska organisationsstrukturerna ses som en säkerhetsgaranti mot en uppdelning mellan vanliga medlemmar och representanter, vilket hindrar att det utvecklas toppskikt med egna intressen skilda från de övriga medlemmarnas. Även om den här tanken om den "medvetna" anarkistiska minoriteten i facket har varit vanlig inom den syndikalistiska rörelsen så har den även avfärdats av många "renläriga" syndikalister.

Degenerering

Men vi hävdar att alla fackföreningar, oavsett deras ursprungliga politiska orientering (detta inkluderar alltså även anarko-kommunismen) ofrånkomligen dras in i en medlande roll som förr eller senare leder till en brytning med den autonoma klasskampen. Denna integration med kapitalet möts givetvis oftast av hårdnackat motstånd från revolutionära militanter, och många gånger med tillfällig framgång. Vi anser att arbetarrörelsens historiska erfarenheter bekräftar detta.

Hur uppstår denna "degenerering"? För det första så måste anarkosyndikalistiska fackföreningar, precis som alla andra fack, vara förmögna att skaffa fram "bättre arbetsförhållanden" här och nu, annars förblir dom små och i grund och botten politiska organisationer. Om de anarkosyndikalistiska facken förblir små och (detta är viktigt) inte erkänns av cheferna, och om de organiserar de mest militanta, klassmedvetna arbetarna, så kan de driva en militant linje med vilda strejker osv. De kan behålla den "revolutionära andan". Under perioder med uppsving i klasskamp (vilka fackets verksamhet kan ha bidragit till att skapa) så kommer fackföreningen att växa. Om facket framgångsrikt lyckas leda segerrika strejker och ockupationer osv så kommer detta att dra till sig ännu fler medlemmar. De ställs snart inför situationen att ha tvingat cheferna/ledningen att erkänna deras organisation och förhandla med den. Om den anarkosyndikalistiska fackföreningen i denna situation inte går in i förhandlingar så förlorar de förtroendet hos den bredare medlemsbasen, och tvingas därför att antingen bli ett erkänt fackförbund eller backa ut ur situationen. Eftersom arbetare, fram till revolutionen, är tvungna att någon gång förhandla med cheferna så är det inte konstigt att anarkosyndikalisterna väljer det första alternativet. Så när perioden av uppsving i kamperna är över så ställs den anarkosyndikalistiska organisationen inför valet att antingen ta tag i alla de vardagliga rutinjobb som alla fackföreningar tvingas göra, eller att gå tillbaks till att vara en marginell kraft på arbetsplatsen och samtidigt lämna vägen fri för reformistiska fackförbund att ta över. Om de väljer det senare alternativet så utgör de inte längre en fackförening, utan är snarare en revolutionär arbetsplatsgrupp. Man kan säga att de anarkosyndikalistiska fackföreningarna förblir revolutionära (alltså en dynamisk kraft i klasskampen) så länge de inte betar sig som fackföreningar.

Denna process illustreras tydligt av Coordinadoras utveckling, en hamnarbetarförening som uppstod i Spanien på 70-talet. Även om denna organisation inte var anarkosyndikalistisk (eller ens syndikalistisk) så grundade den sig på en anti-byråkratisk och anti-partipolitisk, klassbaserad och ytterst demokratisk struktur och organiserade många CNT-medlemmar. Coordinadora som föddes ur hamnarbetarnas och den bredare spanska arbetarklassens kamper, och som organiserade via massmöten, framstod som ett exempel på en permanent "facklig" organisation som inte skulle vika sig för byråkratisering, rutinisering och klassamarbete. I årtal var Coordinadora inblandade i olika kamper och behöll sin stridbarhet och slagstyrka, och vann frihetliga revolutionärers beundran. Men i samband med att dessa kamper långsamt avtog så började organisationen sakta men säkert att tappa sin dynamik och kom allt mer att likna en traditionell fackförening, och detta trots de inblandade antikapitalistiska militanternas hjältemodiga ansträngningar. Coordinadora är ett perfekt exempel på hur byråkratiseringen är en naturlig biprodukt som följer med de ekonomiska organisationerna i perioder av "nederlag".

Revolutionärernas roll

Så, om vi motsätter oss tanken på att bygga alternativa syndikalistiska strukturer, vad förespråkar då ACF när det kommer till arbetsplatsorganisering? På ett sätt kan man säga att detta besvaras av den kämpande arbetarklassens erfarenheter. I tider av uppsving i kamperna, oavsett om de är industriella eller samhälleliga, så har arbetarklassen utvecklat organisationsformer för att kämpa för sina intressen med. De mest uppenbara exemplen på detta är sovjeterna i den ryska revolutionen, råden i de tyska och italienska revolutionerna, råden i den ungerska revolutionen, kampkommittéerna i Frankrike 1968, och det finns en massa fler. De franska arbetarnas koordineringskommittéer under 80- och 90-talet, COBAS i Italien under samma period, strejkkommittéerna hos gruvarbetarna i Donbass⁽²⁾ i Ukraina osv. Dessa "spontana" arbetarklassorganisationer kan även de bli byråkratiska och degenererade (se bara på sovjeternas öde i Sovjetunionen!) men brukar i regel upplösa sig själva när den situation de skapats för är över.

Spontanism

Till skillnad från vissa anarkister och "rådisar" som drar åt spontanism och motsätter sig all form av organisering så ser vi behovet av revolutionärers organiserade ingripande, på arbetsplatserna och ute i det övriga samhället. Exempelvis så är de brittiska anarkosyndikalisternas (Solidarity Federation) taktik, att upprätta nätverk av militanter inom olika industrier, något vi skulle stödja. Men snarare än att utgöra grunden för en eventuell "allmän" fackförening så skulle vi se en sådan koordinering som ett verktyg för att bygga upp revolutionära arbetsplatsgrupper som knyter band till andra militanter både lokala och på andra ställen. Sådana grupper skulle producera propaganda, organisera motståndsgupper, ingripa i kamper och argumentera för självorganisering i alla lägen. När kamperna bryter ut skulle dessa nätverk koordinera aktioner och förespråka strejk- och kampkommittéer utanför fackföreningarnas kontroll. När kamperna tar slut så upprätthåller dessa grupper en organiserad närvaro och förenar militanter och lägger grunden för ytterligare kamper. Sådana grupper skulle inte bindas till några fackföreningsliknande strukturer, utan knyts organiskt till både den revolutionära organisationen och till den lokala frihetliga rörelsen. Ett ökande antal arbetarklassmilitanter söker efter alternativ. Syndikalism framstår som ett enkelt alternativ till fackföreningarna.

Slutsats

Som vi nämnde inledningsvis i del ett av 'En kritisk analys av syndikalismen', så har "realsocialismens" kollaps (med andra ord statskapitalismen och dess fackliga och socialdemokratiska/leninistiska försvarare) gjort att anarkosyndikalismen åter befinner sig i ett uppsving på global nivå. Vårt syfte med artiklarna har varit att försöka dra igång en kritisk diskussion om den syndikalistiska modellen (inklusive anarkosyndikalismen) verkligen är en väg framåt i kampen. Vi anser att den inte är det, och att de frihetliga allvarligt måste tänka över hela frågan om organisering, på arbetsplatsen och utanför. Vi välkomnar fortsatt diskussion på detta område.

⁽²⁾ Industriområde vid gränsen mellan Ukraina och Ryssland.

Det Anarkistiska Biblioteket

Anarchist Communist Federation
Gör facket oss starka?
2004

Dissident #1 2004

www.anarkistiskabiblioteket.se